

Article Type / Makale Türü
Araştırma Makalesi -
Research ArticleApplication Date / Başvuru Tarihi
04.25.2022 / 25.04.2022Admission Date / Yayına Kabul Tarihi
06.24.2022 / 24.06.2022**PERAKENDE SEKTÖRÜ ÇALIŞANLARININ FİNANSAL OKURYAZARLIK DÜZEYLERİNİN ANALİZİ *****ANALYSIS OF FINANCIAL LITERACY LEVELS OF RETAIL SECTOR EMPLOYEES****Emine ERDEN¹, Murat KAYA²**

ÖZ:Bu çalışmada, Burdur ili içerisinde istihdam edilen perakende sektörü çalışanlarının finansal okuryazarlık seviyeleri analiz edilmiştir. Ayrıca katılımcıların tanımlayıcı özellikleri açısından finansal okuryazarlık seviyelerinde farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Hazırlanan anket formu; 2021 yılı Şubat ve Mart aylarında tesadüfi seçim yöntemi ile 501 kişiye uygulanmıştır. Araştırmadan elde edilen verilerin normal dağılmaması nedeniyle araştırmada parametrik olmayan testlerin uygulanmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda ikili grupların karşılaştırılmalarında Mann Whitney U testi, ikiden fazla grubun karşılaştırılmasında ise Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Kruskal Wallis testi neticesinde farklılıkların hangi gruplarda ortaya çıktığını incelemek için Mann Whitney U testine başvurulmuştur. Araştırma sonucunda, katılımcıların yüksek seviyede finansal okuryazarlığa sahip oldukları ve katılımcıların bazı demografik özelliklerine göre finansal okuryazarlık düzeylerinin farklılaştığı bulgusuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler : *Finansal Okuryazarlık, İstihdam, Demografik Özellik, Parametrik Olmayan Testler*

ABSTRACT: In this study, financial literacy levels of retail sector employees in Burdur province were analyzed. In addition, it was investigated whether there was a difference in the financial literacy levels of the participants in terms of their descriptive characteristics. The prepared questionnaire was applied to 501 people using the random selection method in February and March 2021. Since the research data did not show normal distribution, it was decided to apply non-parametric tests in the research. In this context, Mann Whitney U test was used for pairwise comparisons and Kruskal Wallis test was used for comparisons of more than two groups. The Mann Whitney U test was used to examine in which groups the differences emerged as a result of the Kruskal Wallis test. As a result of the research, it was concluded that the participants had a high level of financial literacy and their financial literacy levels differed according to some demographic characteristics of the participants.

Keywords: *Financial Literacy, Employment Demographic Feature, Non-Parametric Tests.*

* Bu çalışma Dr. Öğr. Üyesi Murat KAYA danışmanlığında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde tamamlanan Emine ERDEN'in "Perakende Sektörü Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık ve Finansal Farkındalık Düzeylerinin Belirlenmesi: Burdur İli Örneği" başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.

1. Bağımsız Araştırmacı, eminearican.59@outlook.com, <https://orcid.org/0000-0002-2832-0247>

2. Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, İİBF, Finans ve Bankacılık Bölümü, mkaya@mehmetakif.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0002-5988-0773>

EXTENDED SUMMARY

Research Problem

The aim of this study is to determine the financial literacy levels of retail sector employees in Burdur province and to investigate whether there is a difference in financial literacy levels in terms of the descriptive characteristics of the participants.

Research Questions

In this study, "What are the financial literacy levels of employees in the retail sector?" and "Is there a difference in financial literacy levels in terms of demographic characteristics of retail sector employees?" answers to research questions are sought. In addition, 12 different hypotheses related to these research questions were created and analyzed.

Literature Review

In the study conducted by Lusardi et al., (2010), young people's financial awareness levels were examined by asking questions about inflation, interest rates and risk diversification. According to the findings, young people's financial awareness was seen at low levels, and it was determined that female students gave less correct answers than males. In addition, significant differences were found between the financial literacy levels of the students in terms of their race and ethnicity, and it was observed that the family factor also affected the financial literacy level. In this context, the financial awareness of individuals whose mothers have a higher education level is higher. Kilic, et al. (2015) examined the financial literacy levels of university students according to different demographic characteristics. According to the findings, the general literacy level was found to be 48%, and it was determined that the level of boys was higher than that of girls. Danışman, et al. (2016) aimed to determine the financial literacy of university students in our country and to increase their financial awareness. According to the findings, it was seen that the financial literacy of the students was at the basic level. In their study, Yarımoğlu and Yörük (2016) examined the relationship between financial awareness and financial literacy in terms of employees. As a result of the survey conducted on 324 employees in Kahramanmaraş; It has been determined that there are positive and significant relationships between financial awareness and financial literacy.

Methodology

In this study, data were collected by questionnaire method. Since the research data did not show normal distribution, it was decided to apply non-parametric tests in the research. In this context, Mann Whitney U test was used to compare paired groups, and Kruskal Wallis test was used to compare more than two groups. The Mann Whitney U test was used to determine from which group the differences emerged as a result of the Kruskal Wallis test.

Results and Conclusions

In the research, firstly, the level of financial literacy of the participants was analyzed and according to the analysis findings, it was determined that the participants had a high level of financial literacy. In addition, it was concluded that the financial literacy levels of the participants differed according to some demographic characteristics. In this context; There is no difference in the financial literacy levels of the participants according to their gender. There are differences in the financial literacy levels according to their ages, the financial literacy levels do not differ according to their marital status, working time in the company, working status in childhood. Financial literacy levels differ according to their educational status, and financial literacy according to their monthly income levels. There are differences in financial literacy levels according to the number of dependents. There are differences in financial literacy levels according to their duties. It has been determined that those who have received education about finance, economy etc. have a higher level of financial literacy compared to those who do not. There are differences in financial literacy levels according to the media they follow the economic and financial developments, and finally, the financial literacy levels are different according to their family's regular job/income status until they start working life.

1. GİRİŞ

Okuryazarlık kavramı, günümüz toplumlarının sahip oldukları bilginin en temel bileşenleri arasında yer almaktadır. Günümüzde okuryazarlık edebi anlamda okuma ve yazma yeterliliğine sahip olunmasından öte bir nitelik taşımaktadır. Toplumsal yapının ekonomik ve sosyal açıdan sürekli değişmesi ve yenilenmesi, bireylerin farklı alanlarda okuryazar olmalarını zorunlu hale getirmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde bireylerin fiziksel açıdan sağlıklı olabilmeleri için sağlık okuryazarı, artan dijitalleşmeye uyum sağlayabilmeleri için teknoloji okuryazarı olmaları gerekmektedir. Ayrıca bireylerin ekonomik varlıklarını korumaları ve geliştirebilmeleri için de finansal okuryazar olmaları günümüz ekonomik koşullarında önem taşımaktadır. Bu değerlendirmeler ışığında okuryazarlık, bireylerin farklı sosyal ve ekonomik alanlarda asgari düzeyde bilgi sahibi olmalarını ve bu bilgileri karar verme süreçlerinde kullanabilmelerini ifade etmektedir.

Finansal okuryazarlık, 21. yüzyılın en önemli finansal kavramlarından birisidir. Teknolojinin gelişmesi, iletişimin hızlanması, sermaye hareketlerinin serbestleşmesi, tüketici ihtiyaçlarının değişmesi ve finansal piyasaların daha karmaşık işlem ve yatırım araçlarından meydana gelmesi, yeni bir finansal sistemi oluşturmuştur. Bu yeni sistemde bireylerin sahip olduğu ezberler bozulmuş ve yenilikçi yaklaşımlar ortaya çıkmıştır. Geleneksel finansal sistemdeki para kavramını eleştirip, paraya ilişkin ezberleri bozan kripto paralar bu değişimin günümüzdeki en çarpıcı örneklerindedir. Bu nedenle bireylerin gerek yatırım, gerek harcama, gerek tüketim kavramlarına ilişkin olarak zamanın ruhuna uygun hareket ederek var olan bilgilerini güncellemeleri veya bilgi edinmeleri gerekmektedir. Bu noktada da finansal okuryazarlığın önemi, geleceğin dünyasını anlayabilmek açısından da anlam taşımaktadır.

Finansal okuryazarlık, literatürde farklı şekillerde tanımlanmış ve farklı bakış açıları ile değerlendirilmiştir. OECD'nin tanımında finansal okuryazarlık, finansal varlıklar ve kavramlara ilişkin finansal tüketicilerin bilgi sahibi olmalarının sağlanmasını ve çeşitli seçenekler arasında seçim yapabilecek duruma gelmiş olmasını sağlayacak, finansal refahı artırıcı bir süreci ifade etmektedir (Kılıç vd., 2015). Başka bir tanımlamada ise; ekonomik olarak geleceği teminat altına alabilme, istekleri belirleyebilme, kaynakları tahsis edebilme ve tasarrufları yatırıma dönüştürebilmeyi ve bireysel anlamdan başarılı bir finansal yönetim sürecini içermektedir. Dolayısıyla finansal okuryazarlık bireyin finansal bilgisi ve bu konudaki tutum, davranış ve becerilerinin birleşimini ifade etmektedir (Sarıgül, 2015). Finansal okuryazarlık kavramına yönelik farklı tanımlamalar incelendiğinde bu tanımlamalarda finansal okuryazarlığın; finans kavramları ile ilgili bilgi sahibi olmayı, finans kavramları arasında ilişki kurabilmeyi, doğru finans kararları verme yeteneğine sahip olmayı ve geleceğe dönük finansal ihtiyaçları etkin şekilde planlayabilmeyi gerektirdiği söylenebilir (Barmaki, 2015).

Finansal okuryazarlık seviyesinin yeterli düzeye ulaştığı kişilerde aşağıda yer verilen yeterliliklerin olması beklenmektedir (Hogart ve Hilter, 2002):

- Finansal okuryazarlar, yeterli düzeyde finansal bilgi sahibidir.
- Finansal okuryazarlar, yatırım yapma ve tüketim noktalarında bilgi edinmişlerdir.
- Finansal okuryazarlar, finans ve sermaye yönetimi konularında ihtiyaç duyulan temel kavramları doğru tanımlarıyla öğrenmişlerdir.
- Finansal okuryazarlar sahip oldukları bu bilgi ve birikimle uzun vadeli finansal planlar hazırladıktan sonra bunları gerçekleştirebilecektir.

Bunların dışında finansal okuryazar olan bireyin sahip olması gereken özellikler şunlardır (Gerek ve Kurt, 2011):

- Yatırımcı, tüketici ve üretici olan bireyler maliyet, kar ve sınırlı kaynaklarla ilgili doğru kararlar almalıdır.
- Kıtık, ticari engel ve rekabet gibi durumların piyasaya nasıl yansıtacağını tahmin edebilmelidir.
- Ekonomideki kamu kurumları ve özel kurumların rollerini iyi bilmelidir.
- Gelirin dağılımı, faiz oranları, enflasyon, işsizlik, yatırım ve risk gibi kavramlara hâkim olmalıdır.
- Kamu politikasının kar ve zararını hesaplayabilmelidir.
- Yönetimin sağladığı faydayı ve zararı tespit edip kazanç ve hizmetleri ayrı şekilde değerlendirmelidir.

Finansal okuryazarlık bireysel, toplumsal ve ekonomik açıdan farklı kazanımlar sağlamaktadır. Bireysel açıdan değerlendirildiğinde, finansal eğitimin katkısıyla kişilerin finans ile ilgili konulara olan farkındalıkları gelişmekte, finansal araç ve hizmetlerle ilgili bilgileri artmakta ve finansal ürünleri etkin kullanmaları sağlanmaktadır. Ayrıca bu bilinçle tüketiciler dolandırıcılık ve finansal risklerden korunabilmektedir. Finansal eğitim, yanıltıcı ürün ve hizmetlerden kaçınarak uygun ürünlerin kullanımını teşvik etmektedir. Aynı zamanda finansal eğitim sayesinde bireyler finansal konuları daha iyi anlamaktadırlar. Finansal eğitim sayesinde bireyler özellikle varlıkları ve yükümlülükleri formüle ederken daha dikkatli planlama yapabilmektedirler (TCMB, 2011). Finansal okuryazarlık toplumsal açıdan değerlendirildiğinde, finansal okuryazarlığın gelir dağılımındaki dengesizliği azalttığı söylenebilir. Finansal okuryazarlıkları yüksek olan toplumlarda bireyler daha bilinçli şekilde harcama yaparak, tasarruf olanağı bulmaktadırlar. Bireylerin bilinçli olarak finansal davranış sergilediği toplumlarda gelir eşitliği sağlanabilmektedir. Gelir dağılımındaki eşitsizliklerin azalması veya yok olması ise bireylerin sosyal ve ekonomik açıdan huzur ve refahını arttırmaktadır (Küçükaslan, 2017). Son olarak finansal okuryazarlığın ekonomiye olan genel etkileri değerlendirildiğinde, finansal okuryazarlık bireysel ve toplumsal olarak önem taşıdığı kadar ayı zamanda ülke ekonomileri açısından da önem taşımaktadır. Finansal okuryazarlık seviyesi yüksek olan ülkelerde ekonomiler daha istikrarlı olmakta ve buna bağlı olarak tüketicilerden kaynaklanan krizler daha az yaşanmaktadır. Özellikle bu

ülkelerde bireyler, gelirlerinden daha fazla harcama yapmama noktasında bilinçli olup gereksiz kredi kullanımından kaçınılmaktadırlar. Ayrıca finansal okuryazarlıkları yüksek toplumlarda bireyler kendi geleceklerini planlamakta ve buna ilişkin yatırımlar yaparak kaynakların etkin kullanılmasına ve dolayısıyla ülke ekonomisine katkı sağlamaktadırlar (Dagher ve Fu, 2017).

Tüm açıklamalar neticesinde finansal okuryazarlık gerek bireysel gerek toplumsal açıdan son derece önem taşımaktadır. Nitekim finansal okuryazarlık seviyeleri yüksek olan bireyler, nitelikli finansal okuryazar toplumları oluşturarak, ülkelerinin refahına ve kalkınmasına olumlu katkılar sağlayacaktır.

Çalışmanın amacı, Burdur ilinde istihdam edilen perakende sektörü çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeylerinin analiz edilerek demografik özellikler açısından farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesidir. Perakende sektörünün gerek ülkemiz gerekse Burdur ili özelinde istihdam açısından önemli bir paya sahip olması nedeniyle, sektör çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeyleri öncelikli olarak istihdam edildikleri işletmeler, ardından ise kent ve dolayısı ile bölge ekonomisinin istikrarı için önem taşımaktadır. Kentin ekonomik yapısı içerisinde önemli bir hacme sahip olan perakende sektörünün gelişimi ve büyümesi için sektör çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması gerekmektedir. Bu nedenle çalışanların finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi ve analizi önem taşımakta olup elde edilen bulgulara göre de sektör çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeylerine ilişkin stratejiler oluşturulmalıdır. Bu yönüyle çalışmanın özellikle yerel ölçekte gerçekleştirilen finansal okuryazarlık literatürüne ve kent ekonomisine katkı sağlaması amaçlanmaktadır. Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde literatür taraması, veri seti, yöntem ve analiz bulgularına ilişkin bilgilere yer verilecektir.

2. LİTERATÜR TARAMASI

Finansal okuryazarlığa ilişkin literatürde yerli ve yabancı olmak üzere çok sayıda araştırma bulunmakta olup öncelikle yabancı literatürde yer alan araştırmalardan bazıları aşağıda kısaca özetlenmiştir.

Valentine ve Khayum (2005) tarafından yapılan çalışmada, kentteki ve taşradaki liseli öğrencilerin finansal okuryazarlık seviyeleri karşılaştırılmıştır. Bulgulara göre, kentte öğrenim gören öğrencilerin seviyesi %51, taşradaki öğrencilerin ise %50 tespit edilmiştir. Bununla birlikte vadesiz hesabı bulunan öğrenciler hesabı olmayanlara göre, yıllık hane geliri 50.000\$-75.000\$ arası olan öğrencilerin diğer gelir düzeylilere göre finansal okuryazarlık açısından daha yüksek seviyeye sahip oldukları bulgusuna ulaşılmıştır.

Lusardi, vd., (2010), gençlere enflasyon, faiz oranları ve risk çeşitlendirmesi konularında sorular sorarak finansal farkındalık seviyelerini incelemiştir. Bulgulara göre, gençlerin finansal farkındalığı düşük seviyelerde görülmüş, kız öğrencilerin erkeklerden daha az doğru cevap verdiği tespit edilmiştir.

Ayrıca öğrencilerin ırkları ve etnik yapıları açısından finansal okuryazarlık düzeyleri arasında anlamlı farklılıklar tespit edilmiş, aile faktörünün de finansal okuryazarlık seviyesini etkilediği gözlemlenmiştir. Bu bağlamda annesinin eğitim seviyesi yüksek olan bireylerin finansal farkındalığı daha yüksek çıkmıştır.

Klapper, Lusardi ve Panos (2012), finansal okuryazarlığın taşıdığı önemi ve davranışsal açıdan meydana getirdiği etkileri araştırmak için katılımcılara finansal okuryazarlık, tüketici borçlanması (resmî ve gayri resmî), tasarruf ve harcama davranışları hakkında sorulardan oluşan bir anket uygulamışlardır. Rusya'da tüketici borçlanmasının çok hızlı artmasına rağmen, araştırmacılar, ankete katılanların sadece %41'inin faiz bileşiklerinin işleyişini anladığını ve sadece %46'sının enflasyonla ilgili basit bir soruyu cevaplayabildiğini tespit etmişlerdir. Finansal okuryazarlık, finansal piyasalara katılım ile pozitif, gayri resmî borçlanma kaynaklarının kullanımı ile negatif ilişkilidir. Ayrıca, daha yüksek finansal okuryazarlığa sahip bireylerin, daha fazla harcanmamış gelire ve daha yüksek harcama kapasitesine sahip olduklarını belirlemişlerdir.

Wamae'nin (2015), banka çalışanlarının finansal okuryazarlık seviyelerinin bireysel finansal yönetim süreçlerine etkisini araştırdığı çalışmasında anket kullanılarak veriler elde edilmiştir. Araştırma bulgularına göre, finansal okuryazarlık banka çalışanlarının bireysel finansal yönetim süreçlerini olumlu etkilemektedir.

Garg ve Singh (2018), araştırmalarında daha önce yapılmış çalışmalara dayanarak dünyadaki gençlerin finansal okuryazarlık düzeyini analiz etmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada farklı demografik değişkenlerin gençlerin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerinde etkili olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırma konusuna ilişkin yerli literatürde yer alan çalışmalardan bazılarına ilişkin özet bilgiler aşağıda sunulmuştur.

Bayram (2010), çalışmasında; Anadolu Üniversitesi İİBF ve Porsuk MYO öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesini amaçlamıştır. Amaç doğrultusunda 600 öğrenciye anket uygulanmış ve araştırma sonucunda, İİBF öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyi, Porsuk MYO öğrencilerinden daha yüksek çıkmıştır.

Er, vd., (2014) çalışmalarında lisans eğitim programlarının finansal okuryazarlığa etkilerini incelemişlerdir. Bu bağlamda finansal eğitim imkânı olan İktisat Fakültesi öğrencileri ile daha çok sayısal analiz eğitimi alan Mühendislik Fakültesi öğrencileri karşılaştırılmıştır. İktisat Fakültesi ile Mühendislik Fakültesi eğitim programlarının, finansal okuryazarlık seviyeleri üzerinde anlamlı bir etkisinin olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Kılıç, vd. (2015) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerine anket uygulanarak, öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyleri farklı demografik özelliklere göre incelenmiştir. Bulgulara

göre, genel okuryazarlık seviyesinin %48 olduğu ve erkeklerin finansal okuryazarlık seviyesinin kızlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Danışman, vd. (2016), çalışmalarında ülkemizdeki üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesini ve finansal farkındalıklarının artırılmasını amaçlamışlardır. Bulgulara göre, öğrencilerin finansal okuryazarlıklarının temel seviyede olduğu görülmüştür.

Yardımcıoğlu ve Yörük (2016) yaptıkları çalışmada, finansal farkındalık ve finansal okuryazarlık arasında yer alan ilişkiyi çalışanlar açısından analiz etmişlerdir. Kahramanmaraş'ta 324 çalışan üzerinde gerçekleştirilen anket çalışması sonucunda; değişkenler arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkilerin olduğu saptanmıştır.

Dağdelen (2017) çalışmasında, Aydın'da faaliyet gösteren 175 Serbest Muhasebeci Mali Müşavire finansal okuryazarlık düzeylerinin tespiti amacıyla anket uygulamıştır. Analiz bulgularına göre, finansal danışmanların finansal okuryazarlık düzeylerinin eğitim ve yaşa göre farklılık gösterdiği ancak cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Er ve Çetintaş (2018), özel bir işletmede çalışan işçilerin finansal okuryazarlık düzeylerini incelemeyi amaçlamışlardır. Amaç doğrultusunda hazırlanan anket formu 298 işçiye uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; katılımcıların büyük bir çoğunluğunun maaş takibi, fatura ödemeleri gibi sebeplerle internet bankacılığı kullandıkları, yine yoğun bir şekilde kredi kartı kullandıkları belirlenmiştir. Ancak finansal planlama yapmamaları yüzünden çoğu zaman kredi kartı ödemelerini düzenli olarak gerçekleştiremedikleri veya asgari ödeme yapabildikleri saptanmıştır. Ayrıca çoğu katılımcının finansal krizlere karşı nasıl bir davranış ve tutum göstermeleri gerektiği konusunda fikirlerinin bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Kaya ve Güneş (2019), üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini araştırdıkları çalışmalarını Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Bankacılık ve Finans Bölümü lisans öğrencilerine uygulamışlardır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin %6,5'i yüksek düzeyde finansal okuryazarlığa sahipken, %47,3'ünün orta, %37,2'sinin düşük ve %9'unun çok düşük seviyede finansal okuryazarlık düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Kocabıyık ve Teker (2018), çalışmalarında finansal okuryazarlık seviyelerini belirlemek üzere Süleyman Demirel Üniversitesi'nde eğitim gören 708 öğrenciye anket uygulamışlar ve analiz bulgularına göre, ankete verilen cevapların cinsiyete göre farklılaştığı ve iktisadi programlarda eğitim alan öğrencilerin diğerlerine kıyasla daha başarılı oldukları tespit edilmiştir.

Sumer ve Gövdeli (2020) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda; finansal tablo, faiz, matematiksel işlem ve paranın zaman değerine ilişkin sorulara öğrencilerin çoğunun doğru yanıt verdikleri, yatırım, vergi ve mevzuata ilişkin sorulara ise yanlış yanıt verdikleri belirlenmiştir.

Sönmez ve Kılıç (2020) tarafından yapılan araştırmada hazırlanan anket formu Kastamonu Üniversitesi Bankacılık ve Finans bölümünde eğitim gören öğrencilere uygulanmıştır. Araştırma sonucunda; öğrencilerin yarısına yakınının (%45,5) yüksek düzeyde finansal okuryazarlık düzeyinde olduğu, finansal bilgi ve finansal tutum ile finansal okuryazarlık başarı düzeyleri arasında anlamlı ilişkilerin olduğu belirlenmiştir.

Yücel (2021) araştırmasında finansal okuryazarlık bilgisinin Kırıkkale'de öğrenim gören lise öğrencilerindeki düzeyini ve bu düzeye etki eden etmenleri araştırmıştır. Araştırma bulgularına göre öğrencilerin finansal okuryazarlık düzeyi 60,06 puan ile orta seviye şeklinde ifade edilmiştir.

Dinçerol (2021) çalışmasında konaklama işletmesi yöneticilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini tespit etmeyi amaçlamış ve 226 adet yönetici ve işletme sahibine 43 sorudan oluşan anket uygulamıştır. Araştırma sonucunda, eğitim düzeyinin artmasının beraberinde finansal okuryazarlık düzeyinin de artmasına olanak sağladığı tespit edilmiştir.

3. ARAŞTIRMANIN DİZAYNI

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, Burdur ili içerisinde yer alan perakende sektörü çalışanlarının finansal okuryazarlık seviyelerinin belirlenerek, katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre finansal okuryazarlık düzeylerinin farklılaşıp farklılaşmadığının analiz edilmesidir.

3.2. Evren ve Örneklem

Burdur ili perakende sektörü çalışanları araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Burdur ili perakende sektöründe tahmini rakamlara göre 15.000 kişinin çalıştığı öngörülmektedir. Bu nedenle örneklem hesabı 15.000 kişi üzerinden gerçekleştirilmiş ve gerekli örneklem büyüklüğü $n = 375$ olarak hesaplanmıştır. Anketler kolayda örnekleme yöntemi ile belirlenen sayıdan daha fazla kişiye uygulanmış, 501 kullanılabilir ankete ulaşılmıştır. Anketler; 2021 yılı Şubat ve Mart aylarında katılımcılara uygulanmıştır.

3.3. Araştırma Yöntemi ve Veri Seti

Bu çalışmada, perakende sektörü çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesinde genel tarama modeli tercih edilmiştir. “Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır” (Karasar, 2012).

Çalışmada veriler, anket yöntemi ile toplanmıştır. Anket formunda finansal okuryazarlık ile ilgili 25 madde yer almaktadır. Bu maddeler; Gültekin (2020) “Kamu Çalışanlarının Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Ölçülmesi: Isparta İli Örneği” başlığında hazırladığı yüksek lisans tezinden faydalanılarak elde edilmiştir. Gültekin (2020) anketini iki farklı yüksek lisans tezinden yararlanarak

oluşturmuştur. Ölçeklerden ilki Baysa tarafından 2015'te hazırlanan "Finansal Okuryazarlık ve Banka Müşteri Segmentasyonları Üzerine Bir Uygulama" başlıklı yüksek lisans tezinden elde edilmiştir. Bir diğer ölçek ise Karaağaç tarafından 2015 yılında hazırlanan "Finansallaşma Sürecinde Finansal Okuryazarlık" başlıklı yüksek lisans tezinden elde edilmiştir. Ayrıca anket formunda araştırmacılar tarafından oluşturulmuş olan katılımcıların yaş, medeni durum gibi özelliklerini belirlemeye yönelik 12 soru yer almaktadır. Çalışmada yararlanılan anketler için yazarlardan gerekli izin alınmıştır ve çalışmanın etik kurul onayı bulunmaktadır. Araştırmadan ulaşılan veriler SPSS for Windows 22 programı aracılığıyla analiz edilmiştir.

Araştırmadan elde edilen veriler normal dağılmadıkları için araştırmada parametrik olmayan testler uygulanarak analizler gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda ikili grup karşılaştırmasında Mann Whitney U testi, ikiden çok grubun karşılaştırmasında ise Kruskal Wallis testi uygulanmıştır. Kruskal Wallis testi neticesinde farklılıkların hangi gruplar arasında yer aldığını incelemek için Mann Whitney U testine başvurulmuştur.

3.3.1. Etik İzin

Çalışmanın etik izni Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan alınmıştır (İzin Tarihi:03.02.2021, Dosya/İzin numarası: GO 2021/93).

3.4. Araştırmanın Hipotezleri

Araştırmaya konu olan hipotezler aşağıda ifade edilmiştir:

H₁: Katılımcıların cinsiyetlerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₂: Katılımcıların yaşlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₃: Katılımcıların medeni durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₄: Katılımcıların firmada çalışma sürelerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₅: Katılımcıların eğitim durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₆: Katılımcıların aylık gelir düzeylerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₇: Katılımcıların bakmakla yükümlü oldukları kişi sayısına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₈: Katılımcıların yaptıkları görevlere göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₉: Katılımcıların çocukluk yıllarında çalışma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₁₀: Katılımcıların finans, ekonomi vb. konularda eğitim alma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₁₁: Katılımcıların ekonomik ve finansal gelişmeleri takip ettikleri araçlara göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

H₁₂: Katılımcıların çalışma hayatına başlayıncaya kadar ailelerinin düzenli bir işi/geliri olma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

4. ARAŞTIRMANIN BULGULARI

Çalışmanın bu bölümünde yapılan analizlerden elde edilen bulgular açıklanmaktadır.

4.1. Güvenilirlik ve Normallik Analizine İlişkin Bulgular

Araştırmada kullanılan ölçeğe yönelik güvenilirlik analizi yapılmıştır. Cronbach Alpha katsayısı ölçeklerin güvenilirliklerini tespit edebilmek amacı ile dikkate alınan bir göstergedir. Cronbach Alpha katsayısının sosyal bilimlerde yapılan araştırmalarda 0,80 değerinden yüksek olması beklenmektedir. Ölçeğe ilişkin güvenilirlik analizi bulguları Tablo 1’de yer almaktadır.

Tablo 1. Ölçeğe Yönelik Yapılan Güvenilirlik Analizi Sonuçları

Ölçek	Cronbach α
Finansal Okuryazarlık	0,92

Tablo 1’deki verilere göre Finansal Okuryazarlık Ölçeğinin güvenilirlik katsayısı, 0,92’dir. Cronbach Alpha katsayısının 0,60 ile 0,80 arasında değer alması kullanılan ölçek açısından orta düzeyde güvenilirliği gösterirken, 0,80 ile 1,00 arasında değer alması ise ölçeğin yüksek düzeyde güvenilir olduğunu ifade etmektedir (Kayış, 2009). Yukarıda belirtilmiş olan değerler incelendiğinde ölçeğin yüksek güvenilirliğe sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre finansal okuryazarlık düzeylerinin incelenmesinde kullanılacak analizlerin belirlenmesi için değişkenlerin normal dağılım özellikleri Kurtosis (Basıklık) ve Skewness (Çarpıklık) testleri ile analiz edilmiştir. Verilerin normal dağılıma ilişkin bulguları Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Değişkenlerin Normal Dağılım Tablosu

Sürekli Değişkenler	N	Çarpıklık Katsayısı		Basıklık Katsayısı	
		İstatistik	Standart Hata	İstatistik	Standart Hata
Finansal Okuryazarlık	501	-0,844	0,109	1,759	0,218

Değişkenlerin basıklık, çarpıklık katsayılarının +1.5 ile -1.5 (Tabachnick ve Fidell, 2013) arasında değer alması, verilerin normal dağıldığını göstermektedir. Bu durumda araştırma verilerinin normal dağılmadığı anlaşılmaktadır. Veriler normal dağılım gösterdiğinde parametrik testler, normal dağılmadığı durumlarda ise parametrik olmayan testler yapılmaktadır. Araştırma verileri normal dağılım göstermediği için araştırmada parametrik olmayan testlerin uygulanmasına karar verilmiştir. Bu kapsamda ikili grup karşılaştırmasında Mann Whitney U testi, ikiden çok grubun karşılaştırmasında ise Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Kruskal Wallis testi neticesinde farklılıkların meydana geldiği grupları belirlemek üzere Mann Whitney U testine başvurulmuştur.

4.2. Katılımcıların Demografik Özelliklerine Yönelik Bulgular

Katılımcıların demografik özelliklerine ait veriler aşağıdaki Tablo 3'te sunulmaktadır.

Tablo 3. Katılımcıların Demografik Özelliklerinin Dağılımı

		n	%
Cinsiyet	Kadın	244	48,7
	Erkek	257	51,3
Yaş	18-22	42	8,4
	23-25	137	27,3
	26-30	218	43,5
	31-35	60	12,0
	36+	44	8,8
Medeni Durum	Evli	209	41,7
	Bekâr	292	58,3
Çalışma Süresi	1 yıldan az	133	26,5
	1-2	158	31,5
	3-5	135	26,9
	6-10	49	9,8
	11-15	16	3,2
	16+	10	2,0
Eğitim Düzeyi	İlkokul	23	4,6
	Ortaokul	24	4,8
	Lise	119	23,8
	Ön lisans	112	22,4
	Lisans	200	39,9
	Yüksek lisans	23	4,6
Aylık Gelir	2.300-3.500	257	51,3
	3.500-4.500	148	29,5
	5.500-6.500	39	7,8
	6.500+	57	11,4
Çocuk Sayısı	1	249	49,7

	2	118	23,6
	3	84	16,8
	4	33	6,6
	5	17	3,4
Yapılan Görev	Depo personeli	60	12,0
	Mağaza personeli	173	34,5
	Muhasebe personeli	268	53,5
Çocukluk Yıllarında Çalışma Durumu	Evet	297	59,3
	Hayır	204	40,7
Finans, Ekonomi vb. Eğitimler Alma Durumu	Evet	273	54,5
	Hayır	228	45,5
Ekonomik ve Finansal Gelişmelerin Takip Edildiği Yer	Gazete	5	1,0
	Dergi	9	1,8
	Kitap	3	0,6
	Televizyon	68	13,6
	İnternet	416	83,0
Çalışma Hayatına Başlayıncaya Kadar Ailenin Düzenli Bir İşi/Geliri Olma Durumu	Evet	86	17,1
	Hayır	329	65,7
	Kısmen	86	17,1

Tablo 3'te görüldüğü gibi, katılımcıların %51,3'ü erkek, %43,5'i 26-30 yaş aralığında, %58,3'ü bekar ve %31,5'i firmada 1-2 yıldır çalışmaktadırlar. Katılımcıların %39,9'u lisans mezunudur, %51,3'ünün aylık geliri 2.300-3.500 TL aralığındadır, %49,7'sinin bir çocuğu vardır ve %53,5'i muhasebede personeldir. Katılımcıların %59,3'ü çocukluk yıllarında çalışmıştır, %54,5'i finans ve ekonomi gibi eğitimler almıştır, %83'ü ekonomik ve finansal gelişmeleri internetten takip etmektedir ve %65,7'sinin çalışmaya başlayıncaya kadar ailesinde düzenli bir iş veya gelir yoktur.

4.3. Katılımcıların Finansal Okuryazarlık Düzeylerine İlişkin Bulgular

Ankete katılanların finansal okuryazarlık düzeylerine yönelik veriler Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Finansal Okuryazarlık Alt Boyutlarından Alınan Puanların Dağılımları

	n	Min	Mak.	Ort.	SS
Finansal Okuryazarlık	501	25	125	97,63	15,61

Tablo 4'te görüldüğü gibi, katılımcıların en düşük 25 en fazla ise 125 puan aldıkları finansal okuryazarlık ölçeğinin ortalama puanı 97,63±15,61 olarak belirlenmiştir. Ortalaması 80 ve 100 arası olan puan, yüksek düzey finansal okuryazarlığı ifade etmektedir. Buradan katılımcıların yüksek düzeyde finansal okuryazarlığa sahip oldukları söylenebilir.

4.4. Katılımcıların Demografik Özellikleri Açısından Finansal Okuryazarlık Seviyelerinin Farklılaşma Durumuna İlişkin Bulgular

Araştırmanın bu bölümünde daha önce belirlenen finansal okuryazarlıkla ilgili hipotezlerin sınanmasına yönelik yapılan analizler ve yorumlarına yer verilmektedir.

Bu kapsamda araştırmanın ilk hipotezinin, “H₁: Katılımcıların cinsiyetlerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir.” sınanmasına yönelik yapılan Mann Whitney U Testi bulguları aşağıdaki Tablo 5’te yer almaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Cinsiyetleri Açısından Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Cinsiyet	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	MW	p
Kadın	244	258,75	U=29463,000	0,243
Erkek	257	243,64		

Tablo 5’teki veriler incelendiğinde; katılımcıların cinsiyetleri açısından finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı, istatistiki açıdan anlamsızdır ($p>0,05$). Bu durumda “H₁: Katılımcıların cinsiyetlerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo 6’da “H₂: Katılımcıların yaşlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 6. Katılımcıların Yaşlarına Göre Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Yaş	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
18-22	42	238,85	$\chi^2_{KW}=12,117$	0,017
23-25	137	229,69		
26-30	218	247,15		
31-35	60	285,13		
36+	44	301,51		

Tablo 6’da görüldüğü gibi yaş değişkeni açısından finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Farkın ortaya çıktığı yaş grubunu tespit etmek için gerçekleştirilen analiz bulgularında (U); 36 ve üzerindeki yaş grubunun puanlarının, 18-22, 23-25 ve 26-30 yaş grubundan yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₂: Katılımcıların yaşlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak farklılık göstermemektedir” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

Tablo 7’de “H₃: Katılımcıların medeni durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 7. Katılımcıların Medeni Durumları Açısından Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Medeni Durum	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	MW	p
Evli	209	244,61	U=29178,000	0,403
Bekâr	292	255,58		

Tablo 7’de görüldüğü gibi medeni durum açısından finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki olarak anlamsızdır ($p>0,05$). Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₃: Katılımcıların medeni durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanarak kabul edilmiştir.

Tablo 8’de “H₄: Katılımcıların firmada çalışma sürelerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 8. Katılımcıların Firmada Çalışma Süreleri Açısından Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Firmada Çalışma Süresi	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
1 yıldan az	133	258,99	$\chi^2_{KW}=8,593$	0,126
1-2	158	236,27		
3-5	135	249,59		
6-10	49	246,95		
11-15	16	287,25		
16+	10	358,30		

Tablo 8’de görüldüğü gibi firmada çalışma süresi açısından finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki olarak anlamsızdır ($p>0,05$). Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₄: Katılımcıların firmada çalışma sürelerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanarak kabul edilmiştir.

Tablo 9’da “H₅: Katılımcıların eğitim durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 9. Katılımcıların Eğitim Durumları Açısından Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Eğitim Durumu	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
İlkokul	23	239,76	$x^2_{KW}=17,890$	0,003
Ortaokul	24	230,00		
Lise	119	211,16		
Ön lisans	112	246,49		
Lisans	200	275,89		
Yüksek lisans	23	295,85		

Tablo 9’da görüldüğü gibi eğitim durumuna göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Farkın ortaya çıktığı eğitim grubunu tespit etmek için gerçekleştirilen analiz bulgularına göre (U); lise mezunlarının puan ortalamalarının lisans ve yüksek lisans mezunlarından düşük olduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₅: Katılımcıların eğitim durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

Tablo 10’da “H₆: Katılımcıların aylık gelir düzeylerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi bulguları yer almaktadır.

Tablo 10. Katılımcıların Aylık Gelir Durumları Açısından Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Aylık Gelir	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
2.300-3.500	257	256,51	$x^2_{KW}=10,793$	0,013
3.500-4.500	148	221,88		
5.500-6.500	39	271,99		
6.500+	57	287,42		

Tablo 10’da görüldüğü gibi aylık gelire göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Farkın ortaya çıktığı gelir grubunu tespit etmek için gerçekleştirilen analiz bulgularına göre (U); 3.500-4.500 TL geliri olanların puanlarının 2.300-3.500 TL, 5.500-6.500 TL ve 6.500+ TL geliri olanlardan düşük olduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₆: Katılımcıların aylık gelir düzeylerine göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

Tablo 11’de “H₇: Katılımcıların bakmakla yükümlü oldukları kişi sayısına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 11. Katılımcıların Bakmakla Yükümlü Oldukları Kişi Sayısına Göre Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Bakmakla Yükümlü Olunan Kişi Sayısı	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
1	249	254,42	$x^2_{KW}=22,556$	0,000
2	118	212,12		
3	84	253,96		
4	33	342,82		
5	17	277,82		

Tablo 11’de görüldüğü gibi bakmakla yükümlü olunan kişi sayısına göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Farkın ortaya çıktığı grubu tespit etmek için gerçekleştirilen analiz bulgularında (U); 4 kişiye bakmakla yükümlü olanların puanlarının, 1, 2 ve 3 kişiye bakmakla yükümlü olanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Ayrıca 2 kişiye bakmakla yükümlü olanların puanı 1 ve 3 kişiye bakmakla yükümlü olanlardan düşüktür. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₇: Katılımcıların bakmakla yükümlü oldukları kişi sayısına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

Tablo 12’de “H₈: Katılımcıların yaptıkları görevlere göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 42. Katılımcıların Görevlerine Göre Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Yapılan Görev	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
Depo personeli	60	261,20	$x^2_{KW}=57,901$	0,000
Mağaza personeli	173	185,22		
Muhasebe personeli	268	290,74		

Tablo 12’de görüldüğü gibi yapılan göreve göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Farkın ortaya çıktığı grubu tespit etmek için gerçekleştirilen analiz bulgularına göre (U); muhasebede personel olanların puanlarının, depo ve mağazada personel olanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₈: Katılımcıların yaptıkları görevlere göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

Tablo 13’te “H₉: Katılımcıların çocukluk yıllarında çalışma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 13. Katılımcıların Çocukluk Yıllarında Çalışma Durumuna Göre Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Çocukluk Yıllarında Çalışma Durumu	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	MW	p
Evet	297	258,69	U=28011,500	0,152
Hayır	204	239,81		

Tablo 13'te görüldüğü gibi çocukluk yıllarında çalışma durumuna göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiksel açıdan anlamsızdır ($p>0,05$). Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “ H_9 : Katılımcıların çocukluk yıllarında çalışma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanarak kabul edilmiştir.

Tablo 14'te “ H_{10} : Katılımcıların finans, ekonomi vb. konularda eğitim alma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Mann Whitney U Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 14. Katılımcıların Finans, Ekonomi vb. Konularda Eğitim Alma Durumlarına Göre Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Finans, Ekonomi vb. Konularda Eğitim Alma Durumu	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	MW	p
Evet	273	281,82	U=22707,500	0,000
Hayır	228	214,09		

Tablo 14'te görüldüğü gibi finans, ekonomi vb. eğitimleri alma durumuna göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Eğitim alanların puan ortalaması daha yüksektir. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “ H_{10} : Katılımcıların finans, ekonomi vb. konularda eğitim alma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

Tablo 15'te “ H_{11} : Katılımcıların ekonomik ve finansal gelişmeleri takip ettikleri araçlara göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi bulguları sunulmaktadır.

Tablo 15. Katılımcıların Ekonomik ve Finansal Gelişmeleri Takip Ettiği Medyaya Göre Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Ekonomik ve Finansal Gelişmelerin Takip Edildiği Medya	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
Gazete	5	136,00	$\chi^2_{KW}=11,585$	0,021
Dergi	9	223,17		
Kitap	3	32,33		
Televizyon	68	270,58		
İnternet	416	251,36		

Tablo 15'te görüldüğü gibi ekonomik ve finansal gelişmelerin takip edildiği yere göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiksel olarak anlamlıdır ($p<0,05$). Farkın meydana geldiği gruba

tespit etmek için gerçekleştirilen analizde (U); kitaptan takip edenlerin puanlarının gazeteden, televizyondan ve internetten takip edenlerden düşük olduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₁₁: Katılımcıların ekonomik ve finansal gelişmeleri takip ettikleri araçlara göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

Tablo 16’da “H₁₂: Katılımcıların çalışma hayatına başlayıncaya kadar ailelerinin düzenli bir işi/geliri olma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezinin sınanmasına yönelik yapılan Kruskal Wallis Testi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 16. Katılımcıların Çalışma Hayatına Başlayıncaya Kadar Ailenin Düzenli Bir İş/Geliri Olma Durumuna Göre Finansal Okuryazarlık Düzeylerinin Farklılaşma Durumu

Çalışma Hayatına Başlayıncaya Kadar Ailenin Düzenli Bir İş/Geliri Olma Durumu	N	Finansal Okuryazarlık		
		Sıra Ort.	KW	p
Evet	86	200,72	$\chi^2_{KW}=13,175$	0,001
Hayır	329	264,34		
Kısmen	86	250,26		

Tablo 16’da görüldüğü gibi çalışma hayatına başlayıncaya kadar ailesinin düzenli bir işi/geliri olma durumuna göre finansal okuryazarlık puan ortalaması farkı istatistiki açıdan anlamlıdır ($p<0,05$). Farkın ortaya çıktığı grubu tespit etmek için gerçekleştirilen analizde (U); kısmen geliri olanların puanlarının ve geliri olmayanların puanlarının, geliri olanlardan yüksek olduğu belirlenmiştir. Buna göre araştırma başında belirlenmiş olan “H₁₂: Katılımcıların çalışma hayatına başlayıncaya kadar ailelerinin düzenli bir işi/geliri olma durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeyleri istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermemektedir.” hipotezi doğrulanamayarak reddedilmiştir.

5. SONUÇ

21. yüzyılın en önemli finansal kavramlarından olan finansal okuryazarlığın ölçülmesine ilişkin yapılan bu çalışmada, perakende sektörü çalışanlarının finansal okuryazarlık seviyesi ve bu seviyenin farklı tanımlayıcı özelliklere göre değişip değişmediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmada öncelikle perakende sektörü çalışanlarının finansal okuryazarlık seviyeleri analiz edilmiş ve katılımcıların yüksek düzeyde finansal okuryazarlığa sahip oldukları belirlenmiştir.

Araştırmada katılımcıların tanımlayıcı özelliklerine göre finansal okuryazarlık seviyelerinin farklılaşıp farklılaşmadığı da incelenmiştir. İlk olarak katılımcıların cinsiyetlerine göre finansal okuryazarlık düzeylerinde farklılık olmadığı belirlenmiştir. Literatürde yapılan araştırmalara bakıldığında araştırma bulgularını destekleyen ve desteklemeyen sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Dağdelen (2017)’nin çalışması bu bulguları desteklerken, Chen ve Volpe (2002), Falahati ve Paim

(2011) ve Sarıgül (2014)'ün çalışmaları ise cinsiyete göre finansal okuryazarlık seviyesinin farklılaştığını desteklemektedir.

Katılımcıların yaşlarına göre finansal okuryazarlık düzeylerinde farklılıkların olduğu belirlenmiştir. 36 yaş ve üzerindeki katılımcıların finansal okuryazarlık düzeyleri 30 yaş ve altındaki katılımcılardan daha yüksek olduğu saptanmıştır. Literatürde yapılan araştırmalarda da yaşın artmasıyla birlikte bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerinin de artış gösterdiği bulgusuna ulaşan çalışmalar mevcuttur. Elde edilen bulgular Eitel ve Martin (2009), Harrison ve Chudry (2011) ve Akben ve Altıok (2014)'un çalışmalarından elde ettikleri sonuçlar ile örtüşmektedir.

Katılımcıların medeni durumlarına, firmada çalışma sürelerine, çocukluk yıllarında çalışma durumlarına göre finansal okuryazarlık seviyelerinin farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Diğer bir ifade ile evli ve bekâr, farklı çalışma süreleri ve çocukluk yıllarında çalışma veya çalışmama durumuna göre finansal okuryazarlık düzeylerinin benzer düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Literatürde yapılan araştırmalarda genel olarak evli bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerini bekârlardan daha yüksek olduğu yönünde bulgulara ulaşılmıştır (Lusardi ve Mitchell, 2017; Agarwal, vd. 2015; Doğan ve Faikoğlu, 2016).

Katılımcıların eğitim durumlarına göre finansal okuryazarlık düzeylerinin farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Lisans ve lisansüstü eğitim düzeyindekilerin lise mezunlarına kıyasla daha yüksek finansal okuryazarlık seviyesine sahip olduğu bulgusu elde edilmiştir. Literatürde de araştırma bulguları ile benzer şekilde, eğitim durumunun yükselmesi ile birlikte finansal okuryazarlığın da arttığı yönünde sonuçlara ulaşılmaktadır (Al-Tamimi ve Bin Kalli, 2009; Güneş, 2019; Dinçerol, 2021).

Katılımcıların aylık gelir düzeylerine göre de finansal okuryazarlık düzeylerinde farklılıklar olduğu saptanmıştır. 6.500 TL ve üzerindeki gelir düzeyinde olanların, daha az gelir düzeyine sahip olanlara kıyasla finansal okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olduğu bulgusu elde edilmiştir. Literatürde yapılan araştırmalarda da gelir düzeyinin yükselmesiyle birlikte finansal okuryazarlığın arttığı yönünde bulgulara ulaşılmaktadır (Al-Tamimi ve Bin Kalli, 2009).

Araştırmada katılımcıların bakmakla yükümlü oldukları kişi sayısına göre finansal okuryazarlık düzeylerinde farklılıkların olduğu saptanmıştır. 4 kişiye bakmakla yükümlü olanların daha az kişiye bakmakla yükümlü olanlardan finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bakmakla yükümlü olunan kişi sayısının artmasıyla birlikte daha fazla bütçeleme yapma durumunun kişilerin finansal okuryazarlık düzeylerine olumlu yansıdığı düşünülmektedir.

Katılımcıların görevlerine göre finansal okuryazarlık düzeylerinde farklılık olduğu belirlenmiştir. Muhasebe personellerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin mağaza ve depo personeli görevinde bulunanlardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Muhasebe personellerinin işleri ve aldıkları eğitim gereği finansal okuryazarlıklarının yüksek olması olağan ve beklenen bir sonuçtur.

Nitekim Dağdelen (2017), serbest muhasebeci mali müşavirler üzerinde gerçekleştirdiği araştırmasında katılımcıların yüksek düzeyde finansal okuryazarlığa sahip olduklarını belirlemiştir.

Araştırmada finans, ekonomi vb. konularda eğitim alanların olmayanlara kıyasla finansal okuryazarlık seviyelerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu sonuç literatürdeki araştırmalarla aynı yönde olup eğitimin bireylerin finansal okuryazarlık düzeyleri üzerindeki anlamlı etkilerini göstermektedir.

Katılımcıların ekonomik ve finansal gelişmeleri izledikleri medya araçlarına göre finansal okuryazarlık düzeylerinde farklılıkların olduğu belirlenmiştir. Ekonomik ve finansal gelişmeleri kitaplardan takip edenlerin finansal okuryazarlık düzeylerinin, dergi, televizyon ve internetten takip edenlerden daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Televizyon ve internetten gelişmelerin daha güncel olarak takip edilebilmesi bireylerin finansal okuryazarlık düzeylerine olumlu yansımıştır.

Katılımcıların çalışma hayatına başlayıncaya kadar ailesinin düzenli bir işi/geliri olma durumuna göre finansal okuryazarlık seviyelerinin farklı olduğu belirlenmiştir. Çalışma hayatına başlayıncaya kadar ailesinin düzenli bir işi/geliri olanların finansal okuryazarlık düzeylerinin kısmen olan ve olmayanlara göre daha düşük düzeyde olduğu bulgusu elde edilmiştir. Ailesinin düzenli bir işi/geliri olmayanların yaşadıkları durumdan etkilenerek daha fazla finansal okuryazarlığa yöneldikleri düşünülmektedir.

Sonuç olarak analiz bulguları genel perspektiften değerlendirildiğinde; perakende sektöründe çalışanların finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması, gerek kentin ekonomik gelişimi gerekse bölge ekonomisine katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır. Özellikle ticaretinde ve istihdam yapısında perakende sektörünün önemli bir paya sahip olduğu ekonomilerde ilgili sektör çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeylerinin yüksek olması kent ekonomisindeki sürdürülebilirlik açısından önemlidir. Sürdürülebilir bir ekonomik yapı beraberinde gelişmeyi ve büyümeyi getirerek istihdam olanaklarının artmasına katkı sağlayacaktır. Bu yönüyle finansal okuryazarlığın ekonomiye olan katkısıyla birlikte işsizliğe de pozitif yönlü bir etkisinin olacağı söylenebilir. Ayrıca sektörde istihdam edilenlerin kendi faaliyet alanları ile ilgili bilgi sahibi olmalarının yanı sıra finansal konularda da bilgi sahibi olmaları, nitelikli işgücünün oluşması açısından ayrıca öneme sahip olacaktır. Bu noktada unutulmaması gereken bir husus bulunmaktadır. Her ne kadar araştırmanın gerçekleştiği dönemde çalışanların finansal okuryazarlıkları yüksek çıkmış olsa da gerek sosyal, gerek ekonomik ve gerekse finansal değişimler ve gelişmeler zamanın ruhuna uygun şekilde hızla artmaktadır. Bu nedenle sahip olunan mevcut bilgiler yetersiz kalabilmekte veya güncelliğini yitirebilmektedir. Bu nedenle finansal okuryazarlığa ilişkin periyodik değerlendirmeler yapılarak elde edilen bulgulara göre stratejiler oluşturulmalıdır. Bu noktada gerekirse çalışanlara hizmet içi eğitimler verilerek finansal konulara ilişkin bilgilerinin güncellenmesi sağlanabilir. Ayrıca demografik özellikler açısından finansal okuryazarlık düzeyini olumlu etkileyen faktörler, yöneticiler tarafından dikkate alınarak istihdam sağlama sürecinde

karar değişkeni olarak kullanılabilir. Bu durum şüphesiz işgücünün niteliğinin artırılması ve dolayısı ile kent ve bölge ekonomisinin sürdürülebilirliği açısından önemli olacaktır.

Ekonomik sistemin farklı sektörlerden oluştuğu göz önünde bulundurulduğunda bundan sonra yapılacak çalışmalarda araştırma konusunun farklı sektördeki çalışanların finansal okuryazarlık seviyeleri açısından değerlendirilerek, elde edilen bulguların mevcut çalışmalar ile karşılaştırılmalı şekilde sunulmasının ilgili literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Agarwal, S. K., Barua, S. K., Jacob, J. ve Varma, J. (2015). *Financial literacy among working young in urban India*. *World Development*, 67, 101-109.
- Akben, S. E. ve Altıok, Y. A. (2014). Financial literacy among Turkish college students: the role of formal education, learning approaches, and parental teaching. *Psychological Reports: Employment Psychology & Marketing*, 115(2), 351-371.
- Al-Tamimi, H. A. H. ve Bin Kalli, A. A. (2009). Financial literacy and investment decisions of UAE investors. *The Journal of Risk Finance*, 10(5), 500-516. doi:10.1108/15265940911001402
- Barmaki, N. (2015). *Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma: Hacettepe Üniversitesi örneği*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Bayram S. S. (2010). *Finansal okuryazarlık ve para yönetimi davranışları Anadolu Üniversitesi öğrencileri üzerine bir uygulama*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir.
- Baysa, E. (2015), *Finansal okuryazarlık ve banka müşteri segmentasyonları üzerine bir uygulama*, Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi), Tokat.
- Chen, H. ve Volpe, R. (2002). Gender differences in personal financial literacy among college students. *Financial Services Review*,(11), 289-307.
- Dagher, J. ve Fu, N. (2017), *What fuels the boom drives the bust: regulation and the mortgage crisis*. *Econ J*, 127: 996-1024, doi: 10.1111/econj.12353
- Dağdelen, T. (2017). *Finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi ve Aydın ilindeki serbest muhasebeci mali müşavirler üzerine bir uygulama*. (Yüksek Lisans Tezi). Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın.

- Danışman, E, Gümüş, U, T. ve Sezer, D. (2016). Finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi: üniversite öğrencileri üzerine bir araştırma. *Kara Harp Okulu Bilim Dergisi*, 26(2),1-37.
- Diñçerol, F.O. (2021). *Turizm sektöründeki yöneticilerin finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesi: Orta Karadeniz Bölgesinde bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi) Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Samsun.
- Doğan, M. ve Faikoğlu, S. (2016). *Davranışsal finans ve finansal okuryazarlık*. Bursa: Ekin Yayınevi.
- Eitel, S. ve Martin, J. (2009). First-generation female college students financial literacy: Real and perceived barriers to degree completion. *College Student Journal*, 43(2), 616-630.
- Er, B. ve Çetintaş, M. (2018). İşçilerde finansal okuryazarlık: finansal bilgi, tutum ve davranış eksenli bir araştırma. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 1 (2) , 61-71.
- Er, F., Temizel, F., Özdemir, A. ve Sönmez, H. (2014). Lisans eğitim programlarının finansal okuryazarlık düzeyine etkisinin araştırılması: Türkiye örneği. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 14(4), 113-126.
- Falahati, L. ve Paim, L. (2011). Gender differences in financial well-being among college students. *Australian Journal of Basic and Applied Sciences*, 5(9), 1765-1776.
- Garg, N. ve Singh, S. (2018). Financial literacy among youth. *International Journal of Social Economics*, 45 (1),173-186.
- Gerek, S. ve Kurt, A. A. (2011). Ekonomi okuryazarlığı ölçeğinin geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, XXX(1), 59-73.
- Gültekin G. (2020). *Kamu çalışanlarının finansal okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi Isparta ili örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Güneş, E. (2019). *Bireylerin finansal okuryazarlık düzeyinin belirlenmesi üzerine bir araştırma: Kayseri ve Sivas ili örneği*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kayseri Üniversitesi.
- Harrison, N. ve Chudry, F. (2011). Overactive, overwrought or overdrawn? The role of personality in undergraduate financial knowledge. Decision-Making and Debt. *Journal of Further and Higher Education*, 35(2), 149-182.

- Hogarth, J. M. ve Hilgert, M. A. (2002). Financial knowledge, experience and learning preferences: Preliminary results from a new survey on financial literacy. *Consumer Interest Annual*, 48(1), 1-7.
- Karaağaç, A. (2015), *Finansallaşma sürecinde finansal okuryazarlık*. (Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (23. bs.). Ankara: Nobel Yayınları.
- Kaya, M. ve Güneş, H. (2019). Üniversite öğrencilerinin finansal okuryazarlık düzeylerinin analizi: Bankacılık ve finans bölümü öğrencileri üzerine bir uygulama. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11 (28), 295-305. DOI: 10.20875/makusobed.512569.
- Kayış, A. (2009). Güvenirlilik analizi. Ş. Kalaycı (Ed), *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. (403-419). Ankara: Asil Yayıncılık.
- Kılıç, Y., Ata, H. A. ve Seyrek, İ. H. (2015). Finansal okuryazarlık: Üniversite öğrencilerine yönelik bir araştırma. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, (66), 129-150.
- Klapper, L., Lusardi, A. ve Panos, G. A. (2012). Financial literacy and its consequences: Evidence from Russia during the financial crisis. *Journal of Banking Finance*, 37(10), 3904-3923.
- Kocabıyık, T. ve Teker, T. (2018). Finansal okuryazarlık: Süleyman Demirel Üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2(2), 117-144.
- Küçükaslan, A. (2017). *Finansal okuryazarlık: Kayseri ili serbest muhasebeci ve mali müşavirleri üzerine bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gümüşhane Üniversitesi, Gümüşhane.
- Lusardi, A. vd. (2010). Financial literacy among the young: Evidence and implications for consumer policy. *Journal of Consumer Affairs*, 44(2), 358-380.
- Lusardi, A. ve Mitchell, O.S. (2017). How ordinary consumers make complex economic decisions: financial literacy and retirement readiness. *Quarterly Journal Of Finance*, 3(7), 1-35.
- Sarıgül, H. (2014). Survey of financial literacy among university students. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 17(64), 207-224.
- Sarıgül, H. (2015). Finansal okuryazarlık tutum ve davranış ölçeği: Geliştirme, geçerlik ve güvenilirlik. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 13(1), 200- 218.

- Sönmez, Y. ve Kılıç, E. (2020). Finansal okuryazarlık düzeylerinin belirlenmesine yönelik bir araştırma: Kastamonu Üniversitesi örneği. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 10 (2) , 479-497.
- Sumer, S. ve Gövdeli, T. (2020). Finansal okuryazarlık ve finansal davranış üzerine bir çalışma. *Oltu Beşeri ve Sosyal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 86-98.
- TCMB., (2011). Dünyada ve Türkiye’de finansal hizmetlere erişim ve finansal eğitim. İhsan Işık (Ed.), Erişim adresi https://www.tcmb.gov.tr/wps/wcm/connect/362bbf12-7d95-47eb-9d4d-13039893ce5e/finansal_egitim.pdf?mod=ajperes&cacheid=rootworkspace-362bbf12-7d95-47eb-9d4d-13039893ce5e-m3fbaly.
- Tabachnick, B. G. ve Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.).
- Valentine, G. ve Khayum, M. (2005). Financial literacy skills of students in urbanand rural high schools. *Delta Pi Epsilon Journal*, 47(1), 1-10.
- Wamae, A. W. (2015). *Role of financial literacy on personal financial management: a case of bankers in Nairobi city*. Erişim <http://erepo.usiu.ac.ke:8080/xmlui/handle/11732/684>.
- Yardımcıoğlu, M. ve Yörük, A. (2016). Türkiye’deki finansal okuryazarlığın ve finansal farkındalığın durumu. *Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Dergisi*, 9(2), 173-207.
- Yücel K O. (2021). *Finansal okuryazarlık ve okuryazarlık düzeylerinin ölçülmesi üzerine Kırıkkale ilinde bir araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırıkkale.